EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.12.5.
COM(2018) 794 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

az „Európai megközelítés az online félretájékoztatás kezelésére” című közlemény végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

2018. április 26-án a Bizottság elfogadta „*Európai megközelítés az online félretájékoztatás kezelésére*” című közleményét[1] (a továbbiakban: közlemény). A közlemény bemutatja az online félretájékoztatással kapcsolatban demokráciánkat érő kihívásokat, és a kihívásokra válaszként öt intézkedési területet vázol fel a magán- és a közszféra érdekelt felei számára.

Ez a jelentés a „Cselekvési terv a félretájékoztatással szemben” című közös közleményt[2] kíséri, és ismerteti a Bizottság értékelését az áprilisi közleményben meghatározott intézkedések végrehajtása terén elért eredményekről.

2. AZ INTÉZKEDÉSEK HELYZETE

2.1. Átláthatóbb, megbízhatóbb és elszámoltathatóbb online ökoszisztéma

2.1.1. Az online platformok gyors és hatékony működése a felhasználók félretájékoztatástól való védelme érdekében

Az első intézkedéscsomag célja az átláthatóbb, megbízhatóbb és elszámoltathatóbb online ökoszisztéma létrehozása. A felvázolt intézkedések magukban foglalják az online platformok és a reklámipar félretájékoztatással kapcsolatos önszabályozó gyakorlati kódexének kidolgozását az átláthatóság növelése és a felhasználók hatékonyabb védelme érdekében; a tényellenőrzők független európai hálózatának létrehozását, amelynek célja a közös munkamódszerek kialakítása, a bevált módszerek cseréje és a lehető legszélesebb körű lefedettség elérése az EU-ban; az önkéntes online azonosítási rendszerek támogatását az információszolgáltatók nyomonkövethetőségének és azonosításának javítása érdekében; valamint az EU kutatási és innovációs programjának („Horizont 2020”) felhasználását az új technológiák, például a mesterséges intelligencia, a blokklánc és a kognitív algoritmusok mozgósítására.

2018 májusában a Bizottság összehívta a félretájékoztatással kapcsolatos többoldalú fórumot (a továbbiakban: fórum) azzal a céllal, hogy kidolgozza a félretájékoztatásról szóló önszabályozási gyakorlati kódexet[3] (a továbbiakban: kódex). A fórum egy, a főbb online platformokból, továbbá a reklámipar és a legjelentősebb hirdetők képviselőiből álló „munkacsoportból”, valamint egy, a média és a civil társadalom képviselőiből álló „véleményező testületből” tevődött össze. A kódex kidolgozásával a munkacsoportot bízták meg, a véleményező testület feladata pedig a tanácsadás és a kódex véleményezése volt. A kódexet szeptember 26-án tették közzé, a véleményező testület véleményével együtt.[4]

A kódex preambulumból, a célokról szóló nyilatkozatból és 15 kötelezettségvállalásból áll, amelyeket a közlemény érintett célkitűzéseit megjelölő, a kötelezettségvállalások hatókörét és céljait ismertető, valamint a kontextust meghatározó magyarázó megjegyzések előznek meg. A kötelezettségvállalások öt területre tagolódnak:

1. A reklámok elhelyezésének ellenőrzése
2. Politikai hirdetések és közérdekű hirdetések
3. A szolgáltatások integritása
4. A tudatos fogyasztói magatartás megerősítése
5. A kutatói közösség szerepének erősítése

---

[1] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európai megközelítés az online félretájékoztatás kezelésére, 2018. április 26., COM/2018/236 final, elérhető a következő linken: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51804

[2] JOIN(2018) 36.

[3] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/meeting-multistakeholder-forum-disinformation

[4] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation

A kódex aláíróinak jelezniük kell, hogy e kötelezettségvállalások közül – tekintettel azoknak az általuk kínált termékekkel vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos relevanciájára – melyek betartása mellett kötelezik el magukat. A kódex szerves részét képezik a mellékletek, amelyek meghatározzák azokat a konkrét politikákat és cselekvéseket, amelyeket az aláírók a kódex végrehajtása érdekében követni fognak.

A kódex olyan további kötelezettségvállalásokat is megállapít, amelyek értelmében az aláíróknak – az aláírók által kiválasztott, független külső szervezet által felülvizsgált éves önértékelő jelentések alapján – jelentést és értékelést kell benyújtaniuk a kódex végrehajtásáról, érvényesítéséről és eredményességéről. Az aláírók vállalják továbbá, hogy együttműködnek a Bizottsággal a kódex értékelésében, többek között azáltal, hogy kérésre információt szolgáltatnak, és válaszolnak a megkeresésekre.

A kódexet eredetileg jegyző platformok október 16-án véglegesen is aláírták a szöveget, amely megjelöli azokat a vállalásokat, amelyeket az egyes aláírók tiszteletben tartanak, továbbá egy táblázatban felsorolja a releváns vállalati szintű bevált módszereket és a kódex EU-n belüli végrehajtásának mérföldköveit[5]. Az első aláírók a következők voltak: a Facebook, a Google, a Twitter és a Mozilla, az online platformokat képviselő szakmai szövetség (EDIMA), valamint a reklámipart és a hirdetőket képviselő szakmai szövetségek (EACA, IAB Europe, WFA és UBA)[6].

Emellett a Facebook, a Google, a Twitter és a Mozilla több olyan konkrét tevékenységet is körvonalazott, amelyet a 2019. tavaszi európai választásokat megelőzően és azokra készülve, azok biztonságára és integritására összpontosítva végeznek majd el.

A Bizottság úgy véli, hogy a kódex megfelelő keretet biztosít a kódex vonatkozásában a közleményben meghatározott célkitűzések megvalósításához. Úgy véli továbbá, hogy a kódex megfelel a Bizottság jobb ön- és társszabályozásra vonatkozó elveinek. Első aláírói az online hírterjesztési ágazat jelentős részét képviselik.

A Bizottság hangsúlyozza, hogy a kódex elkészültét első lépésnek kell tekinteni. Az aláíróknak most arra kell törekedniük, hogy biztosítsák az általuk meghatározott stratégiák és fellépések következetes végrehajtását, kiterjesztését és érvényesítését. A Bizottság úgy véli, hogy a végrehajtást teljes mértékben, hatékonyan és kellő időben kell elvégezni.

A Bizottság 2018 végéig naprakész információkat kér az aláíróktól a kódex végrehajtása érdekében tett intézkedésekről. A Bizottság ezeket az információkat 2019 januárjában közzé fogja tenni.

Emellett a Bizottság 2019 januárja és májusa között célzottan figyelemmel kíséri a kódex érvényesülését, és ennek keretében ellenőrzi, hogy az európai választások előtt megfelelő, a választási folyamatok integritása szempontjából releváns stratégiák állnak-e rendelkezésre, közelebbről pedig azt, hogy megvalósul-e a kódex fő paramétereinek betartása (a reklámok elhelyezésének ellenőrzése, a politikai hirdetések átláthatósága, a hamis felhasználói fiókok törlése és a botokra vonatkozó jelölési rendszerek). A platformoknak – többek között a Bizottság konkrét kéréseire válaszként – havi bontásban hiánytalan információkat kell szolgáltatniuk arról, hogy miként valósítják meg a kötelezettségvállalásokat. Ezeket az információkat a Bizottság szintén közzéteszi.

2019 végéig, a kódex alkalmazása első 12 hónapjának lezárultával a Bizottság átfogó értékelést végez. Amennyiben az eredmények nem bizonyulnak kielégítőnek, a Bizottság további intézkedéseket javasolhat, a szabályozási jellegű intézkedéseket is ideértve.

---

[5] https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/online-platforms-advertisers-and-advertising-industry-present-commissioner-mariya-gabriel.

[6] A kódexben az aláíró szakmai szövetségek – bár tagjaik nevében nem vállaltak kötelezettséget – elkötelezték magukat amellett, hogy felhívják tagjaik figyelmét a kódexre, és arra ösztönzik őket, hogy csatlakozzanak ahhoz, vagy adott esetben tartsák tiszteletben az abban foglalt elveket.

A Bizottság az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv keretében létrehozott, az audiovizuális szabályozó hatóságokból álló független hálózat, az ERGA segítségét fogja kérni a kódex különböző tagállamokban történő végrehajtásának nyomon követése érdekében. Az ERGA kitüntetett helyzetben van e feladat ellátásához, tekintettel tagjainak szakértelmére és kompetenciájára. A Bizottság igénybe veheti az Európai Audiovizuális Megfigyelő Intézet segítségét is.

A kódex végrehajtásának nyomon követése során a Bizottság az alábbi információk összegyűjtését tervezi az aláíróktól:

A. A reklámok elhelyezésének ellenőrzése	
1. Olyan stratégiák és folyamatok alkalmazása, amelyek az érintett magatartások vonatkozásában megakadályozzák a hirdetési és a bevételszerzési ösztönzők érvényesülését	• A platform reklámpolitikáinak (például a megtévesztéssel kapcsolatos stratégiájának) megsértése miatt törölt felhasználói fiókok száma • A félretájékoztatást vagy megtévesztő információkat terjesztő (pl. kattintásvadász) honlapok vagy felhasználói fiókok háttérbe szorítására vonatkozó stratégiák • A hirdetők és a reklámipari hálózatüzemeltetők közötti olyan szerződések százalékos aránya, amelyek márkavédelmi előírásokban tiltják a hirdetéseknek a félrevezető információkat tartalmazó weboldalakon való elhelyezését. • A más weboldalak által előállított tartalmak sokszorosítása vagy „adatkaparás” miatt letiltott weboldalak száma
B. Politikai hirdetések és közérdekű hirdetések	
2. A hirdetéseknek egyértelműen megkülönböztethetőnek kell lenniük a szerkesztői tartalomtól.	• A megfelelően jelölt politikai hirdetések százalékos aránya az összes politikai hirdetéshez viszonyítva • A politikai hirdetések megfelelő jelölésének biztosítása érdekében hozott intézkedések • A politikai hirdetések átláthatóságára vonatkozó platform-iránymutatások be nem tartása miatt eltávolított politikai vagy közérdekű hirdetések száma
3. A politikai hirdetésekkel kapcsolatos nyilvános adatszolgáltatás biztosítása	• A nyilvános adattárba bevitt adatok száma • A politikai pártoktól, jelöltektől, kampányoktól és alapítványoktól politikai vagy közérdekű hirdetésekért kapott összegekre vonatkozó információk • A politikai hirdetésekkel foglalkozó szolgáltatók azonosságának

	ellenőrzésére irányuló stratégiák
4. Megközelítések kidolgozása a „közérdekű hirdetésekkel” kapcsolatos nyilvános adatszolgáltatás területén	• Az e kötelezettségvállalás terén elért előrehaladásra vonatkozó információk
C. A szolgáltatások integritása	
5. A személyazonosságra és a platform szolgáltatásai kapcsán a botokkal való visszaélésre vonatkozó egyértelmű stratégiák bevezetése	• Azonosított aktív hamis felhasználói fiókok száma • A platformszabályok megsértése miatt deaktivált azonosított aktív hamis felhasználói fiókok száma • Információ azokról az intézkedésekről, amelyek célja az összes bot egyértelmű megjelölésének biztosítása • Azon bejegyzések, képek, videók vagy kommentek száma, amelyek ellen a botokkal való visszaélésre vonatkozó platformszabályok megsértése miatt fel kellett lépni
6. Szabályok bevezetése arra vonatkozóan, hogy mi jelenti az automatizált rendszerek megengedhetetlen használatát	• A botokkal való visszaéléssel kapcsolatos szabályokra vonatkozó információk, beleértve a botok által irányított interakciókra vonatkozó információkat • A platformok szabályait sértő rosszindulatú tevékenységek miatt deaktivált botok száma
D. A tudatos fogyasztói magatartás megerősítése	
7. Beruházás olyan termékekbe, technológiákba és programokba [...], amelyek segítségével a felhasználó megalapozottan el tudja dönteni, hogy az interneten általa olvasott hír hamis-e	• Tájékoztatás az ilyen eszközökbe való beruházásokról vagy az e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében tett egyéb előrehaladásról • Az ilyen eszközök fogyasztók általi tényleges használatára vonatkozó információk • A médiaszervezetekkel és tényellenőrzőkkel e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében folytatott együttműködésre vonatkozó információk, többek között megbízhatósági mutatók kidolgozása • Információk azokról az intézkedésekről, amelyek lehetővé teszik az ellenőrzött tartalmak láthatóbbá tételét és szélesebb körű terjesztését.
8. Beruházás olyan technológiai eszközökbe, amelyek elsőbbséget biztosítanak a releváns, autentikus és megbízható információknak például a keresőmotorokban, a hírcsatornákon vagy más, automatikus rangsorolást alkalmazó terjesztési	• Az e kötelezettségvállalás terén elért előrehaladásra vonatkozó információk • A médiaszervezetekkel és tényellenőrzőkkel e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében folytatott együttműködésre

csatornákon	vonatkozó információk, többek között megbízhatósági mutatók kidolgozása
9. Beruházás olyan funkciókba és eszközökbe, amelyek megkönnyítik a felhasználók számára, hogy különféle nézőpontokat találjanak a közérdekű témákkal kapcsolatban	• Tájékoztatás az ilyen eszközökbe való beruházásokról vagy az e kötelezettségvállalás teljesítése érdekében tett egyéb előrehaladásról • Az ilyen eszközök rendelkezésre állására és fogyasztók általi használatára vonatkozó információk
10. Partnerségek a civil társadalommal, a kormányokkal, az oktatási intézményekkel és más érdekelt felekkel a kritikus gondolkodás és a digitális médiaműveltség javítására irányuló erőfeszítések támogatása érdekében	• Az aláírók által végrehajtott vagy tervezett kezdeményezésekkel kapcsolatos információk, többek között a tagállamok közötti lefedettség mértéke
11. Olyan eszközök piaci bevezetésének ösztönzése, amelyek segítségével a fogyasztók megérthetik, miért találkoznak az adott reklámmal	• Az ilyen eszközök alkalmazásának elterjedésére és fogyasztók általi használatára vonatkozó információk
E. A kutatói közösség szerepének erősítése	
12. A félretájékoztatás nyomon követésével és hatásának megértésével kapcsolatos független, jóhiszemű erőfeszítések támogatása	• A tényellenőrzőkkel és kutatókkal való együttműködésre vonatkozó információk, beleértve a nyilvántartások megosztását is
13. Annak elkerülése, hogy akadályozzák vagy megtiltsák a platformon előforduló félretájékoztatásra és politikai hirdetésekre irányuló, jóhiszemű kutatásokat	• Az e kötelezettségvállalás végrehajtásával kapcsolatos stratégiákra vonatkozó információk
14. A félretájékoztatással és a politikai hirdetésekkel kapcsolatos kutatás ösztönzése	• Az e kötelezettségvállalás végrehajtásával kapcsolatos stratégiákra vonatkozó információk
15. Éves rendezvény szervezése a tudományos élet, a tényellenőrzéssel foglalkozó közösség és az értéklánc tagjai közötti párbeszéd előmozdítása érdekében	• Jelentés az éves rendezvényről

Ezeket az információkat az egyes tagállamokra vonatkozóan kell megadni, hogy lehetővé váljon a kódex végrehajtásában Unió-szerte mutatkozó hiányosságok, különbségek és a kódex által kifejtett hatások értékelése.

A Bizottság elismeri, hogy – ahogyan a kódex fogalmaz – „*mivel a különböző aláíró felek eltérő módon, különböző célokkal, technológiákkal és közönséggel működnek, a kódex az abban foglalt rendelkezések szellemének megvalósítása érdekében különböző megközelítéseket tesz lehetővé*”. Az aláírók által szolgáltatott információknak ezért tükrözniük kell az aláírók szolgáltatásainak sajátosságait.

Szintén fontos, hogy biztosítva legyen az egyensúly a véleménynyilvánítás szabadságához való jog és a polgárok megfelelő tájékoztatásához fűződő érdek között. Ebben az összefüggésben szem előtt kell tartani, hogy a félretájékoztatás nagyon gyakran nem minősül jogellenes tartalomnak; amennyiben mégis annak (például rágalmazásnak vagy gyűlöletbeszédnek) minősül, akkor az uniós vagy a nemzeti jog alapján meghatározott konkrét korrekciós intézkedések (például a tartalom eltávolítása) hatálya alá is tartozik, amelyek hatékonysága számszerűsíthető lehet. A kódex számos, a félretájékoztatással kapcsolatos célkitűzést tárgyal, amelyek közül néhány számszerűsíthető, mint például a

politikai hirdetések átláthatósága vagy a hamis felhasználói fiókok számának csökkentésére irányuló intézkedések, míg mások – például a tudatos fogyasztói magatartás megerősítése – olyan módokon hajthatók végre, amelyek nem mindig számszerűsíthetők. Ezen okokból kifolyólag szükségszerű, hogy a kódex átfogó értékelése kvalitatív és kvantitatív elemzési adatokat egyaránt magában foglaljon.

2.1.2 A tények ellenőrzésének, a kollektív ismereteknek és a félretájékoztatás nyomon követésének megerősítése

A Bizottság első lépésként kötelezettséget vállalt arra, hogy támogatja a tényellenőrzők független európai hálózatának létrehozását. Második lépésként a Bizottság elkötelezte magát egy olyan, a félretájékoztatással foglalkozó, biztonságos európai online platform elindítása mellett, amely elemzési eszközöket és határokon átnyúló adatgyűjtést biztosít – uniós szintű nyílt hozzáférésű adatokra és az online platformok felhasználással kapcsolatos adataira is kiterjedően – a félretájékoztatási források és a terjesztési minták azonosításának és elemzésének támogatása érdekében.

A Bizottság 2018-ban számos technikai műhelytalálkozót szervezett a tényellenőrzéssel foglalkozó közösség képviselőivel. A kapcsolódó projekteket a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram keretében választotta ki. A Bizottság továbbá – az Európai Parlamenttel együttműködve – tényfeltáró konferenciát szervezett az európai választásokra előretekintve.[7]

Ezek az intézkedések hozzájárultak a következőkhöz:

- a független tényellenőrző szervezetek feltérképezése és hálózatba szervezése a tagállamokban;
- annak ellenőrzése, hogy mely eszközök és szolgáltatások szükségesek a tényellenőrzési tevékenységekhez, illetve melyek javíthatnak azokon és azok hatásain (pl. az Eurostat adataihoz való hozzáférés, fordítási eszközök, az érintett tényellenőrző szervezetek által generált tényellenőrzések automatizált továbbítása);
- a független tényellenőrzésre vonatkozó szakmai és etikai normák meghatározása; valamint
- eszközök és infrastrukturális támogatás biztosítása a tényellenőrző szervezetek számára.

A „Horizont 2020” program keretében kiválasztásra került a **SOMA** (a félretájékoztatás és a közösségi média elemzésével foglalkozó társadalmi megfigyelőközpont)[8] támogatási cselekvés, amely azt tűzi ki célul, hogy létrehoz egy, a tényellenőrzőket és a tudományos kutatókat is magában foglaló multidiszciplináris közösséget az észlelés és az elemzési képességek javítása, valamint a félretájékoztatással kapcsolatos fenyegetések különböző típusainak jobb megértése érdekében. E célból a 2018. november 1-jén elindított SOMA informatikai kísérleti infrastruktúrát biztosít.

A második lépés előkészítése érdekében a Bizottság az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 2019. évi munkaprogramja keretében egy, a félretájékoztatással foglalkozó európai platform elindítása érdekében új digitális szolgáltatási infrastruktúra létrehozását javasolta. E digitális szolgáltatási infrastruktúrának fokoznia kell a tényellenőrzők és a tudományos kutatók közötti együttműködést annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió területének teljes lefedettségét, és elősegítse az érintett nemzeti szervezetek létrehozását és összekapcsolását.

[7] http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180920IPR14065/fact-checking-in-the-eu

[8] www.disinfobservatory.org.

A Bizottság intézkedései fokozták az érdeklődést Európában a tényellenőrzési tevékenység iránt. Az online platformok, a médiaorgánumok és a tényellenőrzők projektekkel készülnek a közelgő európai választásokra.

Például a Nemzetközi Tényellenőrző Hálózat (IFCN) szövetséget hoz létre európai tényellenőrzőkből, amely várhatóan hozzá tud majd járulni egy, az európai parlamenti választásokra összpontosító projekthez. Hasonló projektet tervez az Európai Műsorszolgáltatók Szövetsége (European Broadcasting Union, EBU), amely a közszolgálati médiaszervezeteket képviseli. Egyes online platformok, például a Google és a Facebook kifejezték érdeklődésüket az ilyen projektekkel való együttműködés iránt. A SOMA támogatási cselekvésnek elő kell mozdítania az együttműködést e kezdeményezések között, és növelnie kell azok hatékonyságát és hatását.

A projektnek a meglévő és elismert szakmai normák (pl. a Nemzetközi Tényellenőrző Hálózat [IFCN] elvei, a kutatásetikai elvek és az újságírói normák) szerint kell működnie. A résztvevőknek emellett teljes függetlenséggel, állami beavatkozástól mentesen és a részt vevő szervezetek által meghatározott irányítási szabályok alapján kell eljárniuk.

A jelenlegi tényellenőrzési erőfeszítések azonban nem rendelkeznek elegendő földrajzi lefedettséggel, és nem tudnak lépést tartani az egyre nagyobb mennyiségű online hírrel. Az IFCN hálózata például jelenleg csak 12 tagállamot fed le. Az EBU tényellenőrzési hálózata, miközben egész Európára kiterjed, csak az EBU tagjai számára nyújt szolgáltatásokat. Emellett a tényellenőrzési tevékenységek igen gyakran az online tartalom ellenőrzésére korlátozódnak, a félretájékoztatás forrásainak és mintáinak elemzése nélkül.

Míg az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében finanszírozott digitális szolgáltatási infrastruktúrának olyan infrastruktúrát kell biztosítania, amely elősegíti a tényellenőrzők és a tudományos kutatók közötti hálózatos együttműködést és a határokon átnyúló információcserét, a félretájékoztatásból fakadó fenyegetésekkel szembeni hatékony és eredményes válasz szükségessé teszi az észlelési és az elemzési képességeknek a helyi információs környezet konkrét ismerete alapján történő megerősítését. Ezért nemzeti szinten tényellenőrzőkből és tudományos kutatókból álló multidiszciplináris közösségeket kell kialakítani, ehhez pedig a tagállamok aktív együttműködése szükséges.

2.1.3. Az online elszámoltathatóság előmozdítása

Az online bizalom és elszámoltathatóság fokozása érdekében a Bizottság elkötelezett az olyan önkéntes online rendszerek alkalmazásának előmozdítása mellett, amelyek lehetővé teszik az információszolgáltatók megbízható elektronikus azonosítási és hitelesítési eszközök alapján történő azonosítását.

E célból a Bizottság igénybe vette az elektronikus azonosítási és hitelesítési szolgáltatási rendelet (eIDAS-rendelet) keretében létrehozott együttműködési hálózatot, és az együttműködési hálózat 2018. július 11-i 10. ülésén megbeszéléseket kezdeményezett arról, hogy miként érhető el előrelépés ezen a területen.

A Bizottság a „Horizont 2020” keretprogram égisze alatt megvalósuló **Co-inform** projektet is támogatta, amelynek célja egy, a közös alkotás módszerét alkalmazó felhasználóbarát technológiai eszköz létrehozása annak biztosítása érdekében, hogy a politikai döntéshozók, a tényellenőrzők és a polgárok részt vegyenek a félretájékoztatás észlelését célzó technológia hatékonyságának javításában. A projektben tudományos kutatók, technológiai vállalatok és tényellenőrzők vesznek részt különböző tagállamokból. A projekt feladata annak megvizsgálása, hogy hogyan alkalmazhatók a megbízható azonosítási és hitelesítési eszközök

az eIDAS-rendelettel összhangban az információszolgáltatók azonosítására, azzal a céllal, hogy azok eszközeikben kísérleti jelleggel alkalmazzák ezt a megközelítést.

A projekt támogatást nyújt az együttműködési hálózat arra irányuló tevékenységéhez, hogy előmozdítsa az eIDAS-eszközöknek és -szolgáltatásoknak az információszolgáltatók (weboldalak, természetes és jogi személyek) biztonságos azonosítása és hitelesítése érdekében történő önkéntes alkalmazását.

A Bizottság és a tagállamok között 2018-ban zajló párbeszéd felhívta a figyelmet arra, hogy az eIDAS-eszközök és -szolgáltatások hogyan segíthetik az elszámoltathatóság fokozásán és a felelősségteljesebb online magatartás ösztönzésén keresztül a félretájékoztatás okozta kihívások kezelését. A Bizottság folytatja az együttműködési hálózattal és platformszolgáltatókkal való közös munkát olyan rendszerek fejlesztésének és önkéntes használatának előmozdítása érdekében, amelyek a legszigorúbb biztonsági és adatvédelmi előírások alapján biztosítják az információszolgáltatók biztonságos azonosítását, beleértve az ellenőrzött álnevek lehetséges használatát is.

2.1.4. Az új technológiák hasznosítása

A Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy teljes mértékben kihasználja a „Horizont 2020” keretprogramot az új technológiák mozgósítása és a félretájékoztatás elleni küzdelmet célzó eszközöknek biztosított további támogatás lehetőségeinek feltárása érdekében, felgyorsítva a nagy hatású innovációs tevékenységek eredményeinek piacra jutását és ösztönözve a kutatók és a vállalkozások partnerségeit.

2013-ban a Bizottság megkezdte az első olyan kutatási és innovációs cselekvések finanszírozását, amelyek új technológiák kifejlesztésére összpontosítanak annak érdekében, hogy elősegítsék az interneten közzétett tartalmak valódiságának értékelését. Az ezen a területen úttörőnek számító projektek, például a „**SocialSensor**” és a „**Reveal**” olyan eszközöket fejlesztettek ki, melyeket mára nagy hírszervezetek és nem kormányzati szervezetek is alkalmaznak.

Az Európai Kutatási Tanács (EKT) és a „Horizont 2020” keretében jelenleg több olyan cselekvés is zajlik, amely az online félretájékoztatás megértésének javítására és új tartalomhitelesítő eszközök kifejlesztésére irányul. Az EKT „**Comprop**” és „**Botfind**” elnevezésű projektjei azt vizsgálják, hogy a propaganda terjesztésére és célba juttatására szolgáló automatizált rendszerek hogyan hatnak a közbeszédre Európában. A „**Debunker**” EKT-projekt elméleti szempontból tanulmányozza az európai lakosságban a társadalmi kérdésekkel kapcsolatban élő tévhitek problémáját és az ezek hatásának csökkentésére irányuló lehetséges stratégiákat.

A „Horizont 2020” keretében futó „**Invid**” projekt az audiovizuális tartalmak ellenőrzésére szolgáló eszközök kifejlesztésére összpontosít. Ezek az eszközök alapvető fontosságúak, figyelembe véve, hogy a videók manipulálását és „mélykamu” (deepfake) tartalmak létrehozását lehetővé tevő technológiák egyre könnyebben hozzáférhetővé és használhatóvá válnak. Egy másik „Horizont 2020”-projekt, a **Fandango** olyan megoldásokat vizsgál, amelyek segítik a hagyományos médiát a hamis narratívák online felismerésében.

Mivel az online félretájékoztatás jelensége és maga az információs technológia is gyorsan változik, a Bizottság az erőfeszítések fokozása mellett döntött. Négy új kutatási és innovációs cselekvést választott ki, melyek mintegy 10 millió EUR összegű uniós hozzájárulásban részesülnek. A kiválasztott cselekvések a következők: Eunomia (információs források azonosítására szolgáló nyílt forráskódú megoldás), SocialTruth (elosztott ökoszisztéma, amely lehetővé teszi a különböző ellenőrzési szolgáltatásokhoz való könnyű hozzáférést),

Provenance (a digitális tartalom ellenőrzésére vonatkozó, közvetítő nélküli megoldás) és WeVerify (tartalom-ellenőrzési kihívások részvételen alapuló hitelesítési módszerrel). Ezek az új projektek az online félretájékoztatás elleni küzdelemben aktív közösségek számára nyújtott szolgáltatások fejlesztésére irányulnak.

A Bizottság ezen túlmenően az Európai horizont programra irányuló javaslatában[9] a következő területeken szorgalmazta az erőfeszítések fokozását:

- a demokratikus és gazdasági stabilitás megőrzése az online félretájékoztatás elleni küzdelmet szolgáló új eszközök kifejlesztése révén;
- az újságírói normák és a felhasználók által létrehozott tartalmak szerepének jobb megértése egy rendkívül összekapcsolt társadalomban; valamint
- a következő generációs internetes alkalmazások és szolgáltatások támogatása, beleértve az immerzív és megbízható médiát, a közösségi médiát és a közösségi hálózatokat.

2.2. Biztonságos és ellenállóképes választási folyamatok

A második intézkedéscsomag a választási folyamatok során alkalmazott manipulációs és félretájékoztatási taktikákra vonatkozik. A biztonságos és ellenállóképes választási folyamatok lehetővé tétele céljából a Bizottság – különösen a 2019. évi európai választások összefüggésében – folyamatos párbeszéd indítását javasolta annak érdekében, hogy a tagállamok támogatást kapjanak a demokratikus választási folyamatot a kibertámadások és a félretájékoztatás miatt fenyegető kockázatok kezelése terén.

E célból a Bizottság 2018-ban konstruktív párbeszédet kezdett a tagállamokkal. Ennek keretében a bevált választási gyakorlatokról 2018. április 25–26-án rendezett konferencián sor került egy első eszmecserére egyebek mellett a hálózat- és információbiztonsági együttműködési csoport és a választási bizottságok képviselőivel.

A kiberbiztonsági irányelv[10] végrehajtásáért felelős hatóságoktól származó input, valamint a Bizottság és az Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA) által nyújtott támogatás alapján a Kiberbiztonsági Együttműködési Csoport 2018 júliusában gyűjteményt[11] állított össze a választási technológia kiberbiztonságáról. A gyűjtemény olyan gyakorlati útmutató, amely elemzi a konkrét veszélyeket, és hasznos példákkal szolgál a választási bizottságok számára a választások kiberbiztonságát fenyegető kockázatok kezelésének módjáról.

Az „Election Interference in the Digital Age: Building Resilience to Cyber-Enabled Threats” („Beavatkozás a választásokba a digitális korszakban: az ellenállóképesség növelése a kiberfenyegetésekkel szemben”)[12] címet viselő magas szintű konferenciát 2018. október 15–16-án tartották Brüsszelben. A konferencia lehetővé tette, hogy a résztvevők jobban megismerjék a választások kiberbiztonságával kapcsolatos kérdéseket, a hálózat- és információbiztonság területén működő illetékes hatóságok és a választási bizottságok számára pedig alkalmat kínált arra, hogy megvitassák a közelgő európai választásokkal kapcsolatos biztonsági intézkedések végrehajtásának lehetséges következő lépéseit.

---

9 COM(2018) 435.

10 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1148 irányelve (2016. július 6.) a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről.

11 CG Publication, 03/2018 – Compendium on cyber security of election technology (Gyűjtemény a választási technológiák kiberbiztonságáról). Lásd: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=53645

12 https://ec.europa.eu/epsc/events/election-interference-digital-age-building-resilience-cyber-enabled-threats_en

A Bizottság számos érdekelt felet meghívott a november 26–27-én Brüsszelben tartott, az alapvető jogokról szóló éves kollokviumára abból a célból, hogy megvitassa velük az európai demokráciával – és azon belül az ellenállóképes választási folyamattal és a nyílt demokratikus vitával – kapcsolatos kérdéseket. A több száz érdekelt fél – többek között nemzeti és európai politikai döntéshozók, nemzetközi szervezetek, a civil szervezetek, a média és a közösségi média képviselői, az üzleti világ és az oktatás képviselői – részvételével zajló eseményen új lehetőségeket tártak fel a szabad, nyílt és egészséges demokratikus részvétel előmozdítására.

A Bizottság a kollokvium következtetéseit[13] többek között a nemzeti és európai választási együttműködési hálózatok munkája révén fogja átültetni a gyakorlatba, amelyek létrehozása jelenleg, a Bizottság 2018. szeptemberi választási csomagjának[14] keretében zajlik. A nemzeti választási hálózatok keretében a választásokért felelős hatóságok más hatóságokkal, köztük a médiaszabályozással, illetve az adatvédelemmel és a kiberbiztonsággal foglalkozó hatóságokkal működnek majd együtt. Az európai együttműködési hálózat, amelynek első ülésére 2019 januárjában kerül sor, támogatni fogja az információk és a bevált módszerek tagállamok és uniós szervek közötti cseréjét.

A Bizottság 2018-ban végzett tevékenysége megszilárdította a Bizottság és a tagállamok közötti párbeszédet, növelte a tudatosságot, és megerősítette a demokratikus választási folyamatot a kibertámadások és a félretájékoztatás révén fenyegető kockázatok kezelésére szolgáló képességeket.

2.3. Az oktatás és a médiaműveltség előmozdítása

A harmadik intézkedéscsomag az oktatás és a médiaműveltség előmozdítására összpontosít. A kritikus gondolkodás és a digitális kompetenciák egész életen át tartó fejlesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy társadalmaink ellenállóbbá váljanak a félretájékoztatással szemben. A közlemény e célból új intézkedéseket javasolt, többek között a következőket: támogatás nyújtása ahhoz, hogy független tényellenőrzők és a civil szervezetek oktatási anyagokat bocsássanak az iskolák és oktatók rendelkezésére; a médiaműveltség európai hetének megszervezése; annak elemzése, hogy lehetséges-e kiegészíteni a médiaműveltséggel az OECD által a nemzetközi tanulói teljesítménymérésről szóló összehasonlító jelentéseiben használt kritériumokat; valamint a digitális készségekkel, az oktatással és a szakmai gyakorlattal kapcsolatos, folyamatban lévő kezdeményezések végrehajtásának további ösztönzése.

A közlemény elfogadását követően a félretájékoztatásról szóló gyakorlati kódexet aláíró felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy együttműködnek a civil társadalommal, a kormányokkal, az oktatási intézményekkel és más érdekelt felekkel a kritikus gondolkodás és a digitális médiaműveltség javítására irányuló erőfeszítések támogatása érdekében, ideértve a képzési intézkedéseket, valamint a felhasználókat a félretájékoztatás felismerésében segítő eszközök biztosítását is.

2018 júniusában a Bizottság a nemzeti hatóságokkal és a médiaműveltséggel foglalkozó szakértői csoport érdekelt feleivel megvitatta annak lehetőségét, hogy 2019-ben megrendezésre kerüljön a médiaműveltség európai hete, amelynek egyik célja a félretájékoztatással kapcsolatos tudatosság növelése. A médiaműveltség európai hete

[13] A további tevékenység azokra az intézkedésekre összpontosít, amelyek körül konszenzus alakult ki; például annak értékelésére, hogy a politikai hirdetések átláthatóságára vonatkozó, meglévő nemzeti szabályok az online kontextusban elégségesek-e.

[14] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf

lehetőséget nyújt az uniós, illetve nemzeti szinten zajló események és kezdeményezések (műhelytalálkozók, szerkesztőségi nyílt napok, valamint a közösségi média használatával kapcsolatos gyakorlati képzések) ötvözésére, ezáltal lehetővé téve a multiplikátorhatás kiaknázását. Az európai hét szervezésének keretében törekedni kell a „biztonságosabb internet" és a „digitális készségekkel és munkahelyekkel foglalkozó koalíció" közösségeihez tartozó érdekelt felek megszólítására is, ami lehetővé teszi az e kezdeményezésekkel való szinergiák kihasználását. Az európai hét rendezvényein a közelgő 2019-es európai parlamenti választások fényében kiemelt figyelmet kell fordítani a félretájékoztatás elleni küzdelemre.

A Bizottság társfinanszírozást nyújtott a tagállamokban működő Biztonságosabb Internet Központok számára a #SaferInternet4EU kampány hatásainak felerősítéséhez. E kampány célja a médiaműveltséggel kapcsolatos tudatosság növelése, a szülők és szakemberek tájékoztatása az online környezet által jelentett lehetőségekről és kockázatokról, valamint a média pozitív használatának előmozdítása a gyermekek és a fiatalok körében. Ez a kampány mindenekelőtt hozzájárul ahhoz, hogy az online felhasználók felismerjék az esetleges elfogult híradásokat, álhíreket vagy félretájékoztatást[15].

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló, a Tanács által 2018. november 6-án jóváhagyott, a közeljövőben megjelenő felülvizsgált irányelv elismeri a médiaműveltség fontosságát, és olyan jogi kötelezettséget vezet be, melyek értelmében a tagállamok „előmozdítják a médiatudatosság fejlesztését és erre irányuló intézkedéseket hoznak" (33a. cikk). Ezen túlmenően, tekintettel a videómegosztó platformok által az audiovizuális tartalmakhoz való hozzáférés tekintetében betöltött központi szerepre és az azzal járó társadalmi felelősségre, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló felülvizsgált irányelv a következők biztosítását írja elő számukra: „a médiatudatosságot célzó hatékony intézkedések és eszközök, valamint a felhasználók tájékoztatása ezekről az intézkedésekről és eszközökről" (28b. cikk (3) bekezdés j) pont). Ezek a rendelkezések szabályokat vezetnek be a tagállamok és a videómegosztó platformok számára a médiaműveltségre vonatkozóan, és olyan társszabályozási rendszert hoznak létre, amelyben az ágazat, a civil társadalom, a tagállamok és a szabályozók megerősített együttműködést folytatnak egymással.

Az irányelv értelmében a tagállamok beszámolnak a Bizottságnak a médiaműveltségre vonatkozó terveik végrehajtásáról. A Bizottság a kapcsolattartó bizottsággal konzultálva iránymutatásokat fog kiadni e jelentéstételi kötelezettség alkalmazási köréről.

A nemzeti audiovizuális szabályozó hatóságok az ERGA (az audiovizuális szabályozó hatóságok szakértői csoportja a Bizottságon belül) keretében a média sokszínűségére vonatkozóan is végeztek munkát, olyan kérdésekkel foglalkozva, mint a kiegyensúlyozott és pártatlan médiatudósítás a választások, a közvélemény-kutatások és a politikai kampányok során.

Ezen túlmenően a Bizottság 2018-ban – a 2021. évi nemzetközi tanulói teljesítménymméréshez (PISA) kapcsolódó majdani kérdőív összefüggésében – további megbeszéléseket folytatott az OECD-vel annak lehetőségéről, hogy a szervezet által az összehasonlító jelentéseiben használt kritériumok kiegészüljenek a médiaműveltséggel. E célból az OECD nyitott volt a Bizottság azon javaslatára, hogy az IKT-jártasságra vonatkozó kérdőív az online félretájékoztatás és az álhírek témakörére is kiterjedjen; ez később beépülne a PISA-felmérés értékelési kritériumainak felülvizsgálatába. Az OECD jelenleg a kérdőív finomításán dolgozik; a kérdéstervezetek tesztelésére várhatóan 2019-ben kerül sor.

[15] A következő weboldalon rendszeresen aktualizált információk, források és a tagállamokban a biztonságosabb internet témájában megrendezésre kerülő események listája olvasható: www.betterinternetforkids.eu.

A digitális készségek tekintetében a digitális készségekkel és munkahelyekkel foglalkozó koalíció 2016. decemberi indulása óta létrehozott 23 nemzeti koalíció számos tevékenységet kínált az európai polgárok digitális készségeinek fejlesztése érdekében, többek között hagyományos és online képzéseket, figyelemfelkeltő kampányokat és tanúsításokat.

2018 októberében a digitális készségekkel és munkahelyekkel foglalkozó, 2017 szeptemberében létrejött koalíció igazgatótanácsa bemutatta a következő hónapokra szóló prioritásait; e prioritások közé tartozik a meglévő eszközök használatának előmozdítása és mozgósítása a digitális készségek mindenki általi elsajátításának támogatására, valamint az európai programozási hét[16] kiterjesztése 2020-ig az EU összes iskolájának legalább 50 %-ára.

2.4. A színvonalas újságírás támogatása a demokratikus társadalom alapvető elemeként

A negyedik intézkedéscsomag célja, hogy támogassa a minőségi újságírást mint a demokratikus társadalom alapvető elemét. A minőségi hírmédia és újságírás képes feltárni és visszaszorítani a félretájékoztatást, színvonalas és változatos információt biztosítva a polgárok számára. A közlemény a médiaágazat által kapott állami támogatásokra vonatkozó szabályok átláthatóságának és kiszámíthatóságának fokozását javasolta egy, a határozatokat tartalmazó online adattár hozzáférhetővé tételével. A közlemény emellett javasolta, hogy 2018-ban induljon pályázati felhívás az uniós ügyekkel kapcsolatos minőségi hírtartalmaknak a tényadatokból kiinduló hírmédia igénybevételével történő előállítására és terjesztésére vonatkozóan, ezen túlmenően pedig szorgalmazta a finanszírozás növelésével kapcsolatos lehetőségek feltérképezését a médiaszabadságot és -pluralizmust, valamint a szerkesztőségek korszerűsítését elősegítő kezdeményezések támogatása érdekében.

A közlemény nyomán a Bizottság a weboldalán[17] online adattárat tett hozzáférhetővé a vonatkozó állami támogatási szabályokról és a releváns precedensértékű ügyekről. Az adattár tartalmazza a közszolgálati műsorszolgáltatásnak és a sajtónak nyújtott állami támogatásokra irányadó hatályos szabályok és a kapcsolódó bizottsági határozatok hivatkozási adatait, és feltünteti a Bizottság versenypolitikai hírlevelében olvasható releváns kommentárokra mutató linkeket. A tagállamok által e területeken nyújtott támogatásokra vonatkozó naprakész információk elérhetők az átláthatósági nyilvántartásban[18].

Emellett a Bizottság 2018. június 26-án mintegy 1,9 millió EUR költségvetéssel pályázati felhívást tett közzé az uniós ügyekről szóló minőségi hírek tényadatokból kiinduló hírmédia révén történő előállítása és terjesztése érdekében. A szeptember 25-én lezárult felhívásra négy projektjavaslat érkezett. A javaslatok értékelése folyamatban van, és a tervek szerint a támogatásban részesülő projektek 2019 első negyedévében indulnak.

A 2.1.4. szakaszban bemutatott K+F-projekteken kívül a „Horizont 2020” program 2020. évi munkaprogramja további innovációs projektek finanszírozását teszi lehetővé a szerkesztőségek korszerűsítését elősegítő innovatív szolgáltatásokra és eszközökre vonatkozó elképzelések kiválasztása, elindítása és kidolgozása területén.

A minőségi újságírást, a tömegtájékoztatás szabadságát, a médiapluralizmust és a médiaműveltséget támogató intézkedések stabilizálása érdekében a Bizottság a következő

[16] Az európai programozási hét alulról építkező, szórakoztató és interaktív kezdeményezés, amelynek célja, hogy a programozás és a digitális jártasság mindenki számára elérhető legyen. https://codeweek.eu/

[17] http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/overview_en.html#disinformation

[18] https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?id=changeLanguage

többéves pénzügyi keretben (2021–2027, Kreatív Európa, szektorközi ág) külön költségvetést javasol. Ez várhatóan lehetővé teszi a médiaágazatban tapasztalt strukturális változások okozta kihívások kezelését a sokszínű és plurális médiakörnyezet előmozdítása és nyomon követése révén.

A sajtószabadság, a minőségi hírmédia és az újságírás támogatása érdekében a Bizottság társfinanszírozást nyújtott a sajtó- és médiaszabadság európai központjának (ECPMF) tevékenységéhez[19]. 2018-ban az ECPMF fő feladata az oknyomozó újságírók támogatása volt a több országra kiterjedő újságírói munkák számára nyújtott finanszírozás révén. 2018 júniusában egy független zsűri a „tényfeltáró újságírás az EU szolgálatában" (IJ4EU) alap nyitó fordulója keretében 12, tényfeltáró újságírással kapcsolatos projektet választott ki finanszírozásra.

Ezen túlmenően jelenleg folyamatban van három, az Európai Parlament által finanszírozandó pályázati felhívás előkészítése a következő területeken megvalósuló kísérleti projektek támogatására:

- csereprogram médiaszakemberek számára,
- gyakornoki program a kisebbségi nyelvű médiában dolgozó újságírók számára,
- a médiatanácsok feltérképezésére és támogatására irányuló projekt.

Végezetül az Alapjogi Ügynökség tovább folytatta a médiaszakemberek eszköztárára irányuló fejlesztési munkáját; az eszköztár egy webalapú kapacitásépítési platform, amelynek tartalomfejlesztését a magántulajdonú média érdekelt felei végzik abból a célból, hogy támogassák az újságírókat a minőségi hírtartalmak előállításában.

2.5. A belső és a külső információs fenyegetések elleni küzdelem a stratégiai kommunikáció révén

Az áprilisi közleménnyel összhangban az Európai Bizottság erőfeszítéseket tett a félretájékoztatás kezelését célzó kommunikációs tevékenységének belső koordinálása érdekében. Ebben az összefüggésben létrehozott egy belső félretájékoztatás-ellenes hálózatot, amelynek elsődleges célja, hogy lehetővé tegye szolgálatai számára a káros narratívák jobb felismerését, a tényellenőrzés kultúrájának támogatását, a gyors reagálást és a hatékonyabb pozitív üzenetküldés megerősítését[20]. A Bizottság megerősített együttműködést folytatott az Európai Parlamenttel és a keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoporttal egy háromoldalú fórum révén, amelynek célja, hogy a 2019-es európai választások előtt a gyakorlatban is eredményessé tegye az intézmények félretájékoztatással szembeni erőfeszítéseit.

3. ÖSSZEFOGLALÁS

Összességében elmondható, hogy 2018 folyamán megtörtént a közleményben felvázolt intézkedések végrehajtása vagy elindítása. Az online platformok és a reklámipar elfogadta az online átláthatóság fokozására és a fogyasztók védelmére szolgáló gyakorlati kódexet, különös tekintettel a 2019. évi európai választásokra. Jelenleg folyamatban van egy olyan,

[19] A lipcsei székhelyű ECPMF fő célja, hogy egyesítse a tömegtájékoztatás szabadságával foglalkozó széttagolt európai közösséget, és foglalkozzon a tömegtájékoztatás szabadságának az uniós tagállamokban és azokon túl tapasztalható megsértésével. A központ gyakorlati támogatást nyújt a segítségre szoruló újságíróknak, és partnereivel együttműködve felhívja a figyelmet a tömegtájékoztatás szabadságával kapcsolatos, az EU-ban és a tagjelölt országokban felmerülő problémákra. Az ECPMF partnerei az EU-ban és a tagjelölt országokban támogatják és figyelemmel kísérik a média szabadságát.

[20] Ez a hálózat a tagállamokban működő bizottsági képviseleteket is magában foglalja.

tényellenőrzőkből álló hálózat létrehozása, amely a hamis narratívák észleléséhez és semlegesítéséhez szükséges képességeket hivatott megerősíteni. A Bizottság a hálózat munkáját a szükséges infrastruktúra rendelkezésre bocsátásával fogja elősegíteni, anélkül, hogy feladataiba beavatkozna. Az érdekelt felek számára lehetővé kell tenni, hogy kiaknázhassák a félretájékoztatás azonosítására és kezelésére szolgáló számos kutatási és innovációs eszközt, miközben biztosítani kell, hogy a fogyasztók részesüljenek az információszolgáltatók jobb online elszámoltathatóságából származó előnyökből. A tagállamok egyre inkább tudatában vannak annak, hogy a demokratikus folyamatokat meg kell védeni a kiberfenyegetésekkel szemben. Ez együtt jár az uniós és nemzeti szintű, a médiaműveltség szintjének növelésére és a felhasználók – különösen a fiatalabb generációk – tudatosságának erősítésére, valamint a kritikus gondolkodás javítására irányuló töretlen erőfeszítésekkel. A minőségi újságírásnak nyújtott támogatásnak hozzá kell járulnia a félretájékoztatás visszaszorításához is, és biztosítania kell, hogy a polgárok színvonalas és változatos információkhoz férhessenek hozzá.

A Bizottság szorosan nyomon fogja követni az e jelentés keretében tárgyalt, folyamatban lévő fellépések végrehajtását, különösen a félretájékoztatással kapcsolatos gyakorlati kódex tekintetében, és folytatja annak értékelését, hogy szükség van-e további intézkedésekre, beleértve a szabályozási jellegű intézkedéseket is.